

Britanijos LIETUVIS

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

PASKIRAS
NUMERIS
10 PENU
—
THE
LITHUANIAN
WEEKLY
—
LIETUVIŲ
SAVAIT-
RASTIS

Nr. 33 (210)

Londonas 1951 m. rugpjūčio 24 d.

V METAI

RYTU IR VAKARŲ EUROPOS PREKYBOS KONFERENCIJA

Rugp. 20 d. Ženevoje prasidėjo Prancūzijos, Danijos, Vengrijos, Lenkijos, Sov. Rusijos ir D. Britanijos ūkio žinovų pasitarimai dėl prekybos galimybių jais tarp rytinės ir vakarinės Europos. Šis pasitarimas buvo suauktas Rusijos iniciatyva. Jei pavyks surasti būdus javų prekybai, tai tada bus aptarta ir medžio prekybos galimybė.

Tuo tarpu tokia galimybė atrodo labai neaiški, nes už javus ar mišką Rusija ir jos satelitai norės gauti tokių dalykų, kurie, kaip strateginė arba karo reikalinga panaudotina medžiaga, varžoma iš vakarų Europos išvežti ir už geležinės uždaros esančių kraštus.

SKOTŲ FESTIVALIS

Rugpjūčio 19 d. Edinburghe prasidėjo tradicinis metinis muzikos, dramos ir reginių festivalis. Didžiausio dėmesio susilaukė žiurovų, kurių buvo per pusę milijono, 1000 skotų dūdučių žygis per miestą ir skotų klanų, t.y. genčių, devynių būdingus sijonėlius, eiseną su vėliavomis. Šis festivalis ne tik meno, kaip pažymi Londono kai kurie laikraščiai, bet ir augančio skotų nacionalizmo festivalis. Šio reiškinio neslepia ir patys skotai. P. Johnston'as, Britų Festivalio skotų komiteto pirm., pareiškė, kad skotų klanų pasirodymas Edinburgo festivaly yra didelis skotų istorijos įvykis.

ATOMINĖ ARTILERIJA

Gera informuotas Amerikos žurnalas „News Week“ rašo, kad amerikiečiai išmėgino atominę artileriją ir kitus atominius ginklus kovos lauke. Dabar jau gaminama tie ginklai. Atominė artilerija pakeis ateity kariavimo būdą ir duos Amerikai tokius ginklus, kurie igras sunaikinti ištisas sovietines pėstininkų ordas ir šarvuotus. Masinius žygius mėgstanti raudonoji armija, jei nepakeis savo taktikos, tai netrukus virs patrankų mėsa.

VLIKO LAIKRASTIS

VLIKO sumanymas leisti laikraštį informuoti lietuvius apie Lietuvos laisvimo darbus dar kartą buvo svarstytas. Kaip iš „Tremties“ informacijos aiškėja, daugumas VLIKO narių pasisakė jį leisti žurnalo pavaldai, pradžioje kartą per mėnesį, o vėliau — kas dvi savaites. Žurnalo išleidimo laikas dar nenustatytas.

GERI VAISTAI PRIEŠ DRUGI

Amerikos kariuomenės sanitariinė tarnyba paskelbė, kad ji, po ilgų tyrimų išrado vaistus prieš maliariją (drugį), kuriais ir aprūpins Amerikos karius Korėjoje. Naujieji vaistai nuo iki šiol vartojamų prieš maliariją vaistų, kurių yra gana daug, skiriasi tuo, kad maliarinį antkriūtį kraujuje sunaikina, tuo tarpu iki šiol vartotieji jį tik susilpnindavo.

ATPIGS MEDVILNINIAI AUDINIAI

Šiemet yra pigesni medvilnė. Dėlto ir visi jos audiniai bei kiti dirbiniai turės būti pigesni. Tačiau D. Britanijoje pigesni medvilniniai audiniai vidaus rinkoje gali pasirodyti tik 1952 m. pradžioje. Nežiūrint tai, ši žinia jau dabar veikia esamus pardavėse audinius iš medvilnės, ir dėlto jie pinga.

ST. LOZORAICIO IR VLIKO PASITARIMAI

Lietuvos Diplomato šefo St. Lozoraicio ir VLIKO pasitarimai, numatyti rugpjūčio 10 d. dėl glaudesnio bendradarbiavimo, neįvyko. Pasitarimai atidėti iki rugsėjo 10 d.

SAVAITĖS IVYKIAI

BRITŲ PERSŲ DERYBOS

Britų Persų derybos dėl naftos, prasidėjusios optimizmo ženkle, besiderant priešo krizę. Britų delegacijos vadovas R. Stokes'as, atvykęs įteikė Persams siūlymą, kaip deryboms pagrindą. Tačiau šį siūlymą Persai viešai paskelbė prieš pasisakydami dėl jo. Pasirodo, Britai siūlė sudaryti dvi organizacijas: vieną naftos produktams tiekti, kuri veiktų Persų vadovybėje, kita — naftos produktams parduoti, kuri būtų Britų ir rūpintųsi pirmosios organizacijos tiekiamų produktų pardavimu.

Persai su šiom sąlygom nesutiko. Tuomet Britai jiems pateikė naują siūlymą ir davė laiko iki rugp. 22 d. popietės atsakyti. Jei ir šį pasiūlymą Persai atmes, tai Britai kitų pasiūlymų Persams neturi, grįšią į Londoną ir dėl iširusių derybų bus Persai kalti.

Bendrai paėmus, Britų Persų derybos rugp. 22 d. buvo tokioje būklėje, kad grėsė iširti. Prez. Truman'o tarpininkas p. Harriman'as mėgino tik sudaryti tokias sąlygas, kuriose galima būtų vėl pradėti derybas, jei jos iš tikrųjų nutrūktų.

KORĖJOS KARAS

Po tai, kai 25 posėdy paaikškėjo, kad Korėjos karo paliaubų derybos neįveda iš vietos, JTO kariuomenės delegacijos pirm. adm. Joy pasiūlė sudaryti komitetą, po du atstovus iš abiejų pusių, kuris išnagrinės neutralinės juostos tarp abiejų kariuomenių pusių nustatymo klausimą, dėl kurio abiejų pusių nuomonės skiriasi, tiek ir kitus klausimus. Komunistai su šiuo siūlymu sutiko.

Mažasis komitetas jau turėjo kelis posėdžius, bet jokio siūlymo dar nepateikė. O kol jis tai nepadarė, delegacijų pilnates posėdžiai nešaukiami. Kadangi šiam komitetui darbo laikas nenustatytas, dėl to tokia karo paliaubų derybose būklė gali ir ilgai užtrukti.

Ar yra galimybių tuo keliu einant daugiau pasiekti, kaip tarantis delegacijoms? Sunku pasakyti, bet visi būdai, kurie derybas gali palengvinti, ryžtasi išmėginti.

Tuo metu, kai šis komitetas, susirinkęs tariasi, atgijo frontuose karo veiksmai ir komunistinės pusės priekariai JTO kariuomenę esą ji pažeidusi neutralumą Kaesongo srity, kur derybos eina ir dėl to net buvęs vienas komunistų kareivis užmuštas. Be to, JTO kariuomenės lėktuvai sunaikinę vieną komunistų automobilį kely tarp Pyongyango ir Kaesongo, balta vėliava atžymėta.

Ištyrus šiuos kaltinimus paaikškėjo, kad Kaesongo srities neutralumo pažeidimas nepagrįstas, o dėl automobilio, tai patys komunistai kalti, kad jį išsiuntę neįsėjo JTO kariuomenės vadovybės, kaip buvo sutarta.

JTO kariuomenė, norėdama pagerinti savo pozicijas, rytinėje fronto daly, 15 mylių plotu, puolė komunistus. Iš to prasidėjo didelės kautynės, kurios rugp. 22 d. dar nebuvo užsibaigusios.

PASIBAIGĖ KOMUNISTINIS „FESTIVALIS“

Rugp. 19 d. Berlyne komunistų surengtas „tarptautinis, komunistinio jaunimo festivalis taikos reikalui“ baigėsi eiseną. Vakare vienoje aikščių pusė milijono iš visur suvežto jaunimo, festivalio organizatoriams dirguojant, „pasižadėjo dirbti taikos reikalui“. Aikštė buvo apšviesta raudonosios armijos reflektorais. Viršuje, aukštai kabėjo prie balono priškas Stalin'o paveikslas. Tuo metu, kada aikštėje buvo pats „programos ženitas“, ant susirinkusiųjų galvų iš viršaus pasipylė lapelių lietus. Juos atgabeno iš vak. Berlyno pakilę balonai.

Laikė šio „festivalio“ per milijoną jo dalyvių aplaikė vakarinę

Berlyno dalį, kur iš gyvo pavyzdžio galėjo palyginti gyvenimą rusų okupuotoje Vokietijos daly ir vak. valstybių okupuotam Berlyne.

Vakarinio Berlyno organizacijos, festivalio dalyviams, atvykusiems į vak. Berlyną, išdavė per 900.000 pietų.

Dėl „festivalio“ organizacijos netvarkos, komunistų suvežti jaunuoliai į ryt. Berlyną ilgai negavo ne tik pagerinto maisto, kaip buvo žadėta, bet iš viso jokio valgio. Dėl to daugelis jų, gelbėdamiesi nuo bado, ėjo maisto ieškoti į vak. Berlyno dalį. Britų sektoriaus komendantas minėtoms organizacijoms davė 20 tonų mėsos, 15 tonų miltų, 12 tonų pieno miltelių ir 12 tonų riebalų, kad išbadėjusius jaunuolius galėtų pamaitinti.

Apie 3.000 jaunuolių, komunistų į šį „festivalį“ atvežtų, prašė leisti pasilikti vak. Berlyne, bet tik daliai jų leista pasilikti, kuriems tikrai grėsė pavojus iš komunistų grįžus atgal.

SAN FRANCISCO KONFERENCIJA

Rugsėjo 4 d. San Francisko įvykstanti konferencija taikos sutarčiai su Japonija pasirašyti buvo numatyta, kad truks 4 dienas. Tačiau nelauktas Rusijos susidomėjimas konferencija ir jos konferencijoje dalyvavimas vakarų pasauly buvo supratas kaip sovietų noras konferenciją uždelsti ir taikos sutarties pasirašymą atidėti. Amerika, norėdama nuo tokios procedūros apsisaugoti, Rusijai ir kitoms valstybėms pasiuntė notą, kurioje pabrėžė, kad konferencijos tikslas yra pasirašyti jau seniai parengtą taikos sutartį su Japonija ir dėl to ten nebus keliama debatai dėl taikos sąlygų.

Iki rugp. 22 d. jau pareiškė 43 valstybės, buvusios kare su Japonija, sutikimą San Francisko konferencijai dalyvauti. Kitos valstybės dar neatsakė. Kinija iš viso į konferenciją nepakviesta ir tai padaryta siekiant išvengti klausimo, kurią Kinijos vyriausybė: komunistinę ar nacionalistinę reiktų kvieisti.

Nežiūrint padarytų žygių, laukiama, kad Rusija konferencijoje dės pastangas paveikti dalį Azijos ir Afrikos valstybių, kad šios nepasirašytų pasiūlytos sutarties su Japonija ir gal net mėgins atskirti konferenciją tam reikalui sušaukti. Tokia prielaida prašosi turint galvoj komunistinės Kinijos užsienio reikalų ministerio kalbą, kurioje jis tikino, kad San Francisko konferencija ir pasiūlytas sutar-

Emiras Feisal'as, Saudi Arabijos karaliaus Ibn Saud'o antrasis sūnus, tuo krašto užsienio reikalų ministeris, neseniai lankėsi Londone ir tarėsi su Britų vyriausybe sienų nustatymo tarp Saudi Arabijos ir Britų protektorato esančių sričių, palei Persų įlanką, reikalais.



ties projektas esąs nelegalus, nes nepakviesta Kinija.

KERENSKIS SUJUNGĖ RUSŲ EMIGRANTUS

Praejusią savaitę į Bavariją iš Amerikos atvyko A. Kerenski'as buvęs 1917 m. Rusijos laikinosios vyriausybės min. pirmininkas, kuris, komunistų tais pačiais metais buvo nuverstas ir išvykęs užsienin visą laiką gyveno Amerikoje. Kartu su juo atvyko dar 3, senosios rusų emigracijos politiniai veikėjai.

Jie turėjo pasitarimus su esamomis Vokietijos senųjų ir naujųjų rusų emigrantų organizacijomis, norėdami suderinti savo veiklą ir nustatyti ateities veikimo gaires. Kaip aiškėja iš Kerenski'o pareiškimo Stuttgarte, jam pavyko apjungti 5 didžiausias rusų emigrantų organizacijas ir iš jų sudaryti „Tarybą Rusijos valdomosioms tautoms išvaduoti“. Mažesnės rusų organizacijos, ypač labiau imperialistinės, į šią tarybą neįėjo.

Tarybos laikysena kitų, dabar Rusijos pavergtų tautų atžvilgiu, nėra paskelbta. Dėlto ir kyla klausimas: ar rusai emigrantai tebesilaiko „vienos nedalomos Rusijos“ tezes, kaip iki šiol, ar ją dabar revidavo, o jei revidavo, tai kuria prasme. Iš tolimesnio Kerenski'o pareiškimo aiškėja, kad naujoji rusų emigrantų taryba netrukus imsis propagandinio darbo prieš komunistus. Ji leisianti spaudinius ir turėsianti radio dotį.

AMERIKIEČIŲ DERYBOS SU FRANKU

Iš Amerikos į Ispaniją išvyko dvi misijos: karinė ir ūkinė. Karinė misija svarstys su Ispanų vyriausybe karinės pagalbos Ispanijai suteikimo reikalą ir kitus klausimus, kurie iškyla ryšium su vakarų Europos gynyba ir Ispanijos geografinę padėtį ir kurie jau admirolo Sherman'o, laike jo lankymosi Ispanijoje liepos mėn., buvo paliesti.

Ūkinė misija tirs Ispanijos pramonės praplėtimo planus ir kitus klausimus, susijusius su to krašto ūkiniu atkūtimu.

Spaudos žiniomis, gen. Frankas už leidimą Amerikai įsteigti Ispanijoje laivyno ir oro bazes užsipašė didelę kainą ir padiktavęs eilę sąlygų amerikiečiams. Jis už tai noris 1) gauti 500 milij. dolerių pagalbos kariniams ir ūkiniams Ispanijos reikalams; 2) patikėjimo, kad amerikiečiai nekels Ispanijos vidaus santvarkos klausimo; 3) Ispanija nesutiks savo kariuomenę kur kitur, už Ispanijos sričių; 4) Ispanija neduos Europos kariuomenei oazių savo teritorijoj kol nebus karo arti Ispanijos.

URAGANAS JAMAIKOJ

Per Jamaikos salą, esančią Karibų jūroje, į pietus už Kubos, rugp. 17 vakare praėjo nepaprastai stipri, pietų kraštams būdinga audra, vadinama uraganu ir pridaro ten milžiniškų nuostolių. Port Royalo miestas visas sugriautas, o kiti — smarkiai nukentėjo. Uraganu metu žuvo apie 150 žmonių, keliolika laivų uostuose nuskendo arba buvo sugadinta.

Uraganas ėjo kartu su lietu, dėlto ne tik vėjo smarkumas pakeliui viską griovė, bet ir vanduo namus plovė ir kelius naikino. Apie 20.000 žmonių liko be namų.

Uragano nuostoliai milžiniški ir jų dydis dar galutinai nepaiškėjo, bet jau dabar siekia keleto milijonų svarų.

Britai, kurių valdžioje Jamaika yra, tuojau pasiuntė į salą laivus su maistu, vaistais ir kitais reikalingiausiais dalykais. Britų kolonijų ministeris p. Griffith'as, per radiją kreipėsi į D. Britanijos gyventojus prašydamas aukų nelaimės ištiktiems jamaikečiams sulėpti.



Kas žemės gyventojų aukščiausia į viršų gali iššokti, tik retas kas žino. Pasirodo, aukščiausia į viršų iššoka ne kas kita, kaip banginis. Jis iššoka 25 pėdas (8 m.) aukščio. Po jo seka tokie rekordininkai: tigras — 12 pėdų, šuva — apie 9 pėdas ir arklys — tik kiek daugiau kaip 6 pėdas.

Į tolį šokimo rekordą turi kengūra, kuri nušoka apie 32 pėdas tolio. Žmogaus šokimo į tolį rekordas yra kiek daugiau, kaip 24 pėdos (negras Owens'as 8 m. 6 cm. Berlyno olimpiadoj).

TURI GRAZINTI LAISVĖ PAVERGTOMS TAUTOMS

Prez. Truman'as, persišudamas Amerikos parlamentui Švernink'o laišką su Rusijos aukšč. sovieto siūlymais (žiūr. „B. Liet.“ 31 num. 1 pusl.) savo rašte pažymėjo, kad Rusijos siūlomoji penkių didž. valstybių taikos sutartis neužtikrina, jog Sov. Rusija grąžins laisvę jos pavergtoms tautoms. Taikos norą Rusija turi rodyti darbais, bet ne žodžiais. Jei ji tikrai taikos siekia, tai turi: 1) liautis pikta naudotis JTO autoritetą; 2) susilaikyti remti ginkluotą Korėjos agresiją; 3) kuriamuoju darbu turi įrodyti taikos siekimą taikos sutartis sudaryti su Japonija, Vokietija ir Austrija; 4) liautis remti penktąsias kolonas kituose kraštuose; 5) susilaikyti neigusi pagrindines žmogaus teises ir laisves; 6) parodyti gerą valią ir pastangas taikos labui ginklavimąsi sumažinti ir atominės energijos kontrole įvesti.

9 MILIJONAI LAPELIŲ IS DANGAUS

Rugpjūčio 20 d. antrą kartą iš Bavarijos pasienio buvo paleista už geležinės uždaros 5.000 balonų su Amerikos parlamento pareiškimo lapeliais apie drauginumą visoms pasaulio tautoms. Balonus paleido amerikiečių įkurtos „Laisvės vėjo“ ir „Laisvės žygio“ organizacijos. Balonus su literatūra į paleidimo vietą atgabeno 15 sunkvežimių.

Nors balonai atsišaukimų pribarstę pilną Čekoslovakiją, dalį Lenkijos ir Ukrainos, bet iki šiol nei komunistų radijas nei spauda apie juos nė žodžių neprasitarė. Tai yra labai didelį rūpestį enkavedistams kelianti propaganda, kurios jie nepajėgs nustelbti.

PLESIA IR TYCIOJASI

Vengrų komunistai, nukankinę ir kalėjiman įgūdę Vengrijos kardinolą Mindszentį, o neseniai ir jo vietininką arkivyskupą Grosz'ą, priverė pastarųjų vietą užimusi vysk. Hanwas'ą išleisti parapijų klebonams bendrašti, kad jie iki rugsėjo 1 d. „atiduotų valstybei“ bažnytines žemes. Šis bendraraštis pataria parapijiečių susirinkimams priimti atitinkamus nutarimus dėl bažnytinio žemių atidavimo ir ta proga dar paliaupsinti komunistus.

LAISVIEJI TRAUKINIAI IS BERLYNO

Prof. Reuter'is, vyriausias vakarino Berlyno burmistras, rugp. 9 d. savo kalboje pasakė: „mes tikim, kad netrukus iš Berlyno eis laisvai traukiniai į Maskvą. Tada pirmuoju traukiniu mes ten pasiųsime Pik'ą su Grotewohl'iu ir kitais rusų bernais; antruoju — visus rusų paminklus, o trečiuoju — mes važiuosime Kremliaus aikštėje pasveikinti ką tik vergijos junga numetusių rusų tautą“.

VOKIEČIAI PRAŠO SARVUOČIŲ

Vakarinės Vokietijos vyriausybė kreipėsi į karinę sąjungininkų vadovybę prašydamą suteikti pasienio apsaugai šarvuotų automobilių. Amerikiečiai jau davė 60 tokių šarvuotųjų, ginkluotų kulksvaidžių.

ATOMINIS LAIVAS

Amerikos karo laivyno vadovybė užsakė Electric Boat bendrovei pastatyti pirmąjį, atominę energiją varomą, nardomąjį laivą. Jis kainuos 14 su puse milj. dolerių.

KAIP GALI BŪTI NUGALĖTA RUSIJA

Šis klausimas šiandien kvaršina laisvojo Pasaulio karių ir politikų galvas. Žinomas anglų strategas ir karo filosofas gen. maj. J. F. C. Fuller'is, kuris prieš II pas. karą labai propagavo šarvuotų smūgių junginių ir strateginio bombardavimo idėją, neseniai išleistoje brošūroje „How to defeat Russia?“ duoda atsakymą į šį klausimą. Čia pateikiame skaitytojams keletą jo minčių.

Rusijos tolimasis tikslas yra Pasaulio užkariavimas, o netarpinis — centrinės Europos okupacija. Vakarų Europos gynybos problema todėl reikalauja sutrukdyti Rusijai pasiekti tuos tikslus. Konfliktas turės būti sprendžiamas psichologiniu ir kariniu atžvilgiu.

Psichologinis sprendimas. Psichologinės problemos sprendimas reikalauja pilnutinio dvasinio persiorientavimo. Pirmiausia turi būti išsąmoninta, kad šaltasis karas yra tikras karas, bet ne laikinas sunkumas. Trečiasis pasaulinis karas tikrumoje jau vyksta. Jis jau yra net taip išplėstas, kad jį galima baigti tik panaudojus atitinkamą pozityvų veiksmą.

Kaip bebūtų vertingas Marshall'io planas, siekias pašalinti sovietinės bacilos peryklas, vistiek jis yra grynai gynybinio pobūdžio. Jis yra dalis tos „užtvėnkimo“ politikos, užtemusios senosios „pataikavimo“ politikos vietą. Atlanto paktas yra taip pat grynai gynybinio pobūdžio. Tai ne kas kita, kaip diplomatinė Maginot'o linija.

Ką vakariečiai iki šiol pradžioje, galima sutraukti į šiuos punktus:

1. Vakariečiai nesuvokė, kad ūkinis ir politinis atstatymas yra negalimas, kol Rusija vakarų tautose gali kelti komunistinį masių judėjimą.

2. Kol rytų Europos žemės ūkio kraštai ūkio kraštai bus atskirti nuo pramoninių vakarų Europos kraštų, Europa negali ekonomiškai atkurti, net jei doleriai ir toliau būtų gausiai pilami į Europą.

3. Kol rytų Europa nebus suvenyta su vakarais, pasaulyje nebus taikos.

Šie faktai gali būti pašalinti tik pozityvios politikos pagalba; politikos, kurios pagrinde glūdi psichologinė ofensyva. Tos politikos tikslas turi būti — komunizmo sunaikinimas vakarų tautose.

Moralinė ofensyva. Šita politika reikalauja:

1. Kad būtų uždrausta bet kokia Rusijos veikla vakarų tautose. Mes esame karo padėtyje ir taikos meto demokratinė tolerancija nepateisinama.

2. Vietoj komunistų manifesto, turėtų būti paskelbta vakarų tautų konstitucija, kuri aiškiai nurodytų, kuo vakarų tautos tiki ir už ką jos yra pasiryžusios kovoti.

3. Paskelbtosios konstitucijos vakarų tautos turėtų laikytis, įrodymas pasauliui, kad vakarų tautos taip pat stipriai tiki savo idealais kaip ir komunistai savo mokslu.

4. Turėtų būti įsteigtas centrinis propagandos ir informacijos organas, kuris kovotų prieš Rusijos kultą, kur jis bepasiširiktų ir palaikytų vakarų dvasią Rusijos užimtuose kraštuose.

5. Kad rezistenciniai sąjūdžiai Rusijos okupuotose kraštuose ir pačioje Rusijoje būtų skatinami visomis priemonėmis.

6. Kad šalia tų sąjūdžių būtų suorganizuoti slapti kovingi partizanų junginiai, kurie, karo atveju, sunaikintų užnugario tiekimo ir ryšio linijas. Ryšium su tuo, reikia atsiminti, kad partizanų veikla Hitlerio pralaimėjimui Rusijoje turėjo ne mažesnės reikšmės, kaip ir visa raudonoji armija.

Psichologinė ofensyva yra išpajamasis karas, nes juo labiau bus sustiprinta rezistencija pačioje Rusijoje ir jos okupuotose kraštuose, juo mažiau drįs Rusija ir jos satelitai pradėti atvirą karą. Šita psichologinė ofensyva yra visai galima dėl komunizmo vidinio silpnumo, ūkinių negalavimų ir neapikant, kurią jis iššaukia.

Norėdami pasipriešinti Rusijos „nukreipimo“ politikai, vakariečiai turi atsakyti „tvenkimo“ politikos, kuri praktiškai veda į vis didesnį pajėgų ir priemonių suskaldymą ir vietų jos pastatyti „ryžtingo pasipriešinimo“ politiką.

Pirmutinis vakariečių strategijos tikslas turėtų būti centrinės Europos užtikrinimas. Kol tas tikslas nepasiekiamas, tol artimieji Rytai yra nesaugūs. Ryšium su šiuo dviejų sričių saugumu, visos kitos yra antraeilės reikšmės.

Antras tikslas būtų tos apsaugos priedanga ne tik sukurti armiją pakankamą art. Rytams ginti, bet sudaryti ir reikiamą strateginį rezervą, kad karo atveju galima būtų užimti rytų Vokietiją ir Balkanus ir tuo būdu vėl sujungti Europą.

Karinis sprendimas. Šiuo metu vakarų Vokietijos okupacinės pajėgos susideda iš 7 sąj. divizijų, kurių strateginį rezervą sudaro 5, nepilnai parengti, kariniai junginiai Prancūzijoje ir Belgijoje. Nors bendrai imant prileidžiama, kad šios pajėgos yra juokingai menkos ir nepakankamos atlaikyti Rusijai, kuri viena, be satelitų, gali pasiūsti žygin 175 divizijas, iki šiol tačiau nesuvokta, kad visa vakarų apsauga yra ant sukiužusio pagrindo.

Kas liečia kovingumą, tai kai kurios Atlanto pakto dalyvės (Prancūzija, Italija) pačios yra užsikrėtusios komunizmu ir dėl to nepatikimos. Antra vertus JAV ir kitos naujos Europos žemyno yra atskirtos jūra ir todėl jų pagalba vak. Vokietijai negali būti greita.

Nors 1950 m. gruodžio 19 d. Šiaurės Atlanto Taryba ir priėmė prieš tai Naujorke vykusios užsienio reikalų ministrų konferencijos pasiūlymą sukurti jungtines karines pajėgas ir paskyrė gen. Eisenhower'į vadu, iki šiol, tačiau, nesutarta, kur tos pajėgos turės būti dislokuotos ir kokius kontingentus atskirti kraštai turės parengti.

Tenka manyti, kad pradžiai reikia 100 patikimų, pilnai kariniai parengtų divizijų (40 vakarų Vokietijoje, 10 art. Rytuose ir 50 — kaip strateginis rezervas) Rusijai ir jos satelitams atsverti. Siekiant sudaryti šį, patikimų divizijų skaičių, reikia išnaudoti naujų žmonių rezervus. Ispanija ir Vokietija turi 78 mil. gyventojų, t. y. daugiau kaip 3/4 visų Prancūzijos ir

Anglijos gyventojų. Ispanija galėtų duoti 10—15 div., Vokietija 25—30. Abu kraštai yra grynai antikomunistiniai. Vokietija, tačiau, yra svarbiau, nes ji stovi Pasaulio politikos centre.

Taktinė problema. Ar yra viltingas, kad 150 Rusijos ir satelitų divizijų bus sutrukdytos užimti Europą, kad Ispanija ir vak. Vokietija bus priimtos į vak. gynybos sistemą ir sudaryta 100 divizijų?

Kokie taktiniai faktai, ryšium su rusų armija, turi reikšmės? Pirmiausia, kad Rusijos jėga glūdi masėje ir skaičiuje, bet ne judrumu. Antra — norėdamos išvengti tiekimo sunkumų, masinės armijos yra priverstos manevruoti dideliuose plotuose. Ir trečias, kuris seka iš antrojo, rusai visada puola plačiais frontais. Jų puolimas gali būti palygintas potvyniui, kuris susilaukia prieš kliūtis ir prasiliausia silpnesnėse vietose. Jie ieško taktiškai žemiausio lygio ir todėl yra lėti ir infiltruoja atsargiai.

Kaip ir visos rytų armijos praeityje, raudonoji armija susideda iš elito ir ginkluotos masės. Elitas lemias kautynių įrankis; masė — antraeilės reikšmės ir naudojama užvaldyti „užtvėnkimo“ būdu elito užimta kraštą ir jiems išlaikyti.

Juo didesnė yra masės armija juo sunkesnis yra tiekimas elitui. Tuo būdu tiekimo problema yra elito armijos pažeidžiamoji Achilo kulnis — juo labiau, kad motorizuoti daliniai negali gauti kuro iš užimtų kraštų išteklų. Jie priklauso išimtinai savo tiekimo.

Vakarų taktika nuo rusiškiosios skiriasi siauresniais puolimo frontais. Dėl to, kad vakarai neturi tokios žmonių atsargos kaip rusai. Antra vertus, vakarų centrinės ir pietinės Europos plotas normaliai netinka greitesniam judėjimui plačiais frontais. Todėl infiltracija vakarų taktikai netinka. Vakarų taktikos pagrindas yra prasilaužimas ir jo išnaudojimas. Kitaip sakant, pralaužti priešą frontą ir tuo pačiu metu dezorganizuoti ir išardyti jo užnugario tarnybas.

Be tiekimo, ypatingai degalų ir tepalų, rusų elito junginiai taps neveiklūs. Todėl vakarų taktikos problema yra ne jėgos persvara, bet judrumas. Pirmoje fazėje lanksčiu pasipriešinimu sustabdyti elitą ir antroje — parinktose vietose pralaužti rusų frontą ir paraližuoti tiekimą. Kitais žodžiais tariant, atkirsti elitą nuo jo tiekimo bazių.

Pirmoji operacija reikalauja tankų, kurie prilygtų rusų sunkiesiems tankams ir gausių prieštankinių dalinių. Antroji — labai judrių šarvuotų ir motorizuotų smūgių junginių. Abi operacijos reikalingos stiprios taktinės aviacijos apsaugos.

Jei prasilaužimas parinktuose punktuose būtų įvykdytas pirmąją parą, kas visai yra galima, nelieka jokios abejonės, kad 40 divizijų galėtų nugalėti bet kokią rusų armiją, kurie ją karo pradžioje išvestų į kautynes. Šita fazė yra lemiamos reikšmės, nes jei lemiamas mūšis nebus laimėtas karo pradžioje, jei konfliktas užsities, kiekybinė persvara įgis didesnės reikšmės. Tada alinimas turės užimti tiesioginių kautynių vietą.

Išvados. Šiandien nereikia klausiti „Ar Europa išliks?“, bet „ar europiečiai turi nori išlikti?“. Jei taip, tai jie turi galvoti ofensyvine prasme.

Paskutiniųjų penkių metų bėgyje įvyko istorijoj nežinomas įvykis. Atsirado sovietinės ideologijos pasaulinė jėga, kuri savo apimtimi prašoka Džingis Chano imperiją. Kaip ir totorių imperija,

OPERU KARALIUS

Šiemet sukanka 50 metų nuo didžiojo italų kompozitoriaus, operų kūrėjo, Giuseppe Verdi mirties.

G. Verdi gimė 1813 m. Italijoje netoli Parmos miesto. Jau pačioje kūdikystėje mažasis Verdi pasižymėjo nepaprasta klausia ir dideliais muzikiniais gabumais. Tą pastebėjo jo tėvai, 7 metų berniuką leido mokyti vargonininko amato. Mažasis Verdi pasirodė toks gabus, kad po metų laiko jis geriau vargonavo už savo mokytoją, o būdamas 10 metų jau buvo suvostovus vargonininkas vienoje Parmos bažnyčioje. Greitai jaunuojų vargonininku susidomėjo muzikos žinovai, kurie pastebėjo jo muzikinį talentą, sudarė jam sąlygas toliau mokytis. Dviejams metams jis buvo išsiųstas į muzikos mokyklą Biusseto mieste, kuris tuo metu buvo vienas didesnių Italijos muzikos centrų. Ir šioje aukšto muzikinio lygio mokykloje jaunametis Verdi buvo geriausias mokinių, o savo gabumais stebino muzikos žinovus. Biusseto miestas turėjo puikų simfoninį orkestrą, kurio dirigentas, dažnai lankydavasis muzikos mokykloje, pastebėjo nepaprastą jaunuolio talentą ir juo labai susidomėjo. Jo paskatintas Verdi išvažiavo Milaną gilinti muzikos žinias pas tuometinį garsų profesorių Lavigną, kurio priežiūroje ir įtakoje brenė būsimojo kompozitoriaus talentas.

Baigęs studijas, Verdi grįžo atgal į Biussetą, kur atsidėjęs keliis metus rašė operą. 1838 m. garsiojo Milano Scalosje buvo pastatyta pirmoji jo opera „Oberto“, kuri praėjo su nemažu pasisekimu ir paskatino jaunąjį kompozitorių atsidėti operinės muzikos kūrybai.

Nuo to laiko iki savo mirties — 1901 metais, Verdi parašė apie 25 operas, kurių daugumas susilaukė didelio pasisekimo. Jo operos „Rigoletto“, „Trubadūras“, „Traviata“, „Aida“, „Otello“, „Falstaff“ yra įtrauktos į viso pasaulio operų repertuarus. Ir mūsų valstybinė opera Kaune yra pastatiusi nemažą žymiausių Verdi operų, kurios turėjo didžiulį pasisekimą. Jo opera „Traviata“, dalyvaujant Kiprui Petrauskui, buvo atidarytas mūsų operos teatras.

Verdi operos pasižymi giliu dramatinio turiniu, žavinga muzika ir nuostabiai melodingomis arijomis. Jo operų arijų melodingumas ir grožis iškart patraukia klausytoją, arijos malonios, suprantamos tiek aukšto muzikinio intelekto pasiekusiam klausytojui, tiek paprastam muzikos mėgėjui.

Praėjo 50 metų, kai mirė šis didelis operų kūrėjas, tačiau jo arijų melodijos: „Širdis mergelių“, „Pakelkime, pakelkime mes taures linksmybių“, „Apleisim tą kraštą“, ir daug daug kitų nuo pat jų sukūrimo iki šiai dienai išliko gyvos ir kiekvieno muzikos mėgėjo širdžiai artimos, malonios, suprantamos ir niekuomet nenubostančios. Jų grožio paprastume ir kartu didybeje ir slypi šio didžiojo operų kūrėjo genialumo galybė ir stebuklas.

Be operų, Verdi rašė ir bažnytinės muzikos kūrinius. Žymiausias kūrinytis yra „Requiem“.

M. Kolejis

ta, išsiplėtusi ir heterogeninė jėga yra palaikoma teroru. Todėl ji yra labai lengvai pažeidžiama. Jai nugalėti reikia tik vieno — pasiryžimo pasipriešinti. Jei vakarai turės noro gyventi, visa kita atsiras savaime, nes dvasiniai, pramoniniai ar techniniai vakarų šaltiniai tiek toli prašoka rusiškuosius, kad esant pakankamai ryžto, laimėjimas yra tikras.

LIETUVIAI

Australijoje gyveną tremtiniai lietuviai ikūrė Tautos Fondo skyrių, kurio pirmininkas yra žurnalistas J. Kalakauskas, valdybos nariai V. Kazokas, Briedis, R. Venclova ir M. Bogušas.

Laisvoji Lietuva. Kanadoje leidžiamas Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio laikraštis, paskutiniu metu laiku ejęs kartą per mėnesį, dabar eis du kartą per tą patį laiką. Laikraštis yra didelio formato, 4 puslapių. Jo išleidimas padažnėjo dėl to, kad sąjūdžio centras įsigijo nuosavą spaustuve. Laikraštis išsina Toronte, Red. St. Jakubickas ir J. Mašiotas.

V. Pitkunigis, klaipėdietis teisininkas, neseniai atvyko Ameriką ir apsigyveno Naujorke.

Dr. Aug. Laucis, dirbęs Buenos Airez, kaip gydytojas, liepos vidury su žmona, kuri yra slaugė, išvyko į Žiburiutąją Žemę, Rio Grande (Argentinos pietuose) pavaduoti atostogaujanti liginės gydytoja. Ten jis dirbs mėnesį laiko, paskiau bus paskirtas į Rio Negro liginę.

JAV gyvena 160 lietuvių kunigų tremtinių. Iš jų 100 turi vyskupų paskyrimus — 70 į nelietuviškas parapijas, apie 20 gyvena talkininkų svečių teisėmis ir 5 dirba fabrikuose.

Hamiltono lietuvių bažnyčia, (Kanadoj) jau nebesutalpina besimeldžiančiųjų. Ją ruošiamasi praplatingti.

Rugšėjo mėn. Perth, Vak. Australijoje, bus Australijos valstybių krepšinio pirmenybės. Į australų krepšinio komandas pakviesti ir lietuviai, žinomi krepšininkai: L. Baltrūnas, R. Gasiūnas, St. Dargiavičius, J. Baskys, Ignatavičius, Gurskis, Jaciunskas, Šutas ir Ginčauskas.

Hongkonge, (pietinės Kinijos, Britų valdomam pusiasaly) esama lietuvių. Ten jau eilę metų, salečių kolegijos amatų mokykloje administratoriaus pareigas eina

LIGONINĖ AR

Taip paklausė Wuertembergo (pietinės Vokietijos) krašto pabėgėlių reikalams komisaras Koch'as, aplankęs Heidenheimo (amerikiečių zoną) pabėgėlių stovyklą. Tokio klausimo nereikia laikyti, kaip įžeidimą, nes žmogus, gyvenęs normaliose sąlygose, aplankęs šią stovyklą, būna paveiktas baisaus išpuolio. Nors Heidenheimo stovykloje nėra nei skyrių su baltai klotom lovom, nei seselių, nei būdingo ligininiam sunkaus vaistų kvapo, bet vis tik tai yra ligonių namai. Ligonij, kuriose būtų sveiki, kad juos reikėtų guldyti į palatas, ir per daug sergą, kad gyventu sveikųjų tarpe.

Stovykloje gyvena 103 lietuviai, kurių 56 vaikai. Dėl ligos jie neturi jokių perspektyvų emigruoti. Dėl ligos jie negali įsikurti nei vokiečių ūky. Štai keli jų, būdingesni:

Našlė Spurgaitienė turi 7 vaikus. Jos 14 metų sūnui Albinui vokiečiai šratais sužeidė akį. Berniukas, baigęs pradžios mokyklą, svajojo mokytis staliaus amato, bet amatų mokyklą jo nepriima dėl sužeistos akies. O leisti į gimnaziją motina nepajėgia, nes per daug neturtinga, kad galėtų užtikrinti vaikui inteligentinę profesiją. Tuo būdu berniukui keliai į ateitį užkirsti...

Našlė Guobaitienė, dar apyjaunė moteris, bet jau 5 metai paraližuota ir prikaustyta prie lovos. Jos 17-kamė dukterė Irena, baigusi 4 klases ir mašinraščio kursų, negali nei toliau mokytis, nei ieškoti darbo, nes nėra kam slaugyti motinos, bejėgės kaip kūdikis,



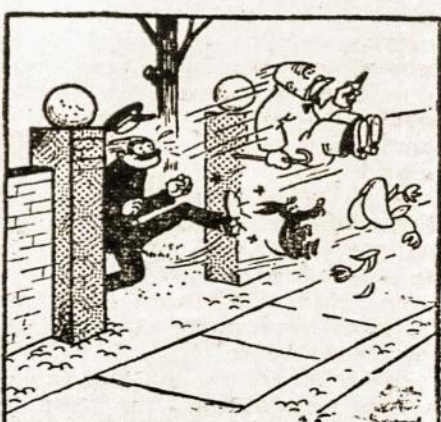
Kam gėlynai, parkai, Atvirai pasakius? Tam, kad skintų rankos Tai, ką mato akys.



Kam tie garsūs žmonės, Ar kad greit išnyktų? Ne! Jie turi ženklą Gentkartems palikti!



Kam ta saulė, oras, Kam padangų plotai? Tam, kad mokslo vyras Apie tai galvotų.



Kam gi sargą samdo Tokį budrą, rimtą? Tam, kad ne už dyką Gerą algą imtų!

LYG NELABA JAM APSĖDUS

